

Onder embargo tot 07:00 CET (06:00 UTC), 1 december 2022

Nevi PMI® Productiesector Nederland

Snellere achteruitgang Nederlandse productiesector, echter wederom minder druk op prijzen en toeleveringen

Hoofdpunten

Grotere dalingen productieomvang, nieuwe orders en inkoop

Verlenging levertijden opnieuw minder groot en onder langetermijngemiddelde

Inflatiedruk opnieuw kleiner

De daling van de vraag in de Nederlandse industrie was in november groter dan de vorige maand en dat leidde tot grotere dalingen van de productieomvang, inkoop en achterstanden, zo blijkt uit de laatste PMI®-onderzoeksgegevens. De afname van het aantal ontvangen nieuwe orders was het grootst sinds mei 2020 en deze tendens was eveneens zichtbaar bij de productieomvang. De achterstanden waren aanzienlijk kleiner omdat het lagere aantal nieuwe orders de druk op de capaciteit verlichtte en de toeleveringsketens lieten een verdere relatieve verbetering zien. De vertragingen van leveranciers lagen voor de derde maand op rij onder het langetermijngemiddelde en deze verlengingen waren het kleinst sinds oktober 2020. Dit droeg vervolgens bij aan een verdere daling van de inkooprijnsinflatie, die het laagste niveau bereikte in drieëntwintig maanden.

De Nevi PMI voor de Nederlandse productiesector is een samengestelde indicator die met één cijfer de stand van zaken in de productiesector weergeeft en wordt samengesteld aan de hand van indicatoren voor nieuwe orders, productieomvang, werkgelegenheid, levertijden en voorraad ingekochte materialen. De PMI daalde voor de zevende achtereenvolgende maand en ging van 47.9 in oktober naar 46.0 in november, wat erop wijst dat er voor de derde maand op rij sprake was van een verslechtering van de bedrijfsomstandigheden. De hoofdindex was het laagst sinds juni 2020. Als we de periode van de pandemie buiten beschouwing laten, dan was deze laatste daling de grootste in de Nederlandse productiesector sinds november 2011.

De daling van de PMI was zichtbaar in alle vijf componenten en de grootste bijdragen werden geleverd door het aantal nieuwe orders, de levertijden (deze index wordt in de berekening van de PMI geïnverteerd) en de voorraad ingekochte materialen.

PMI Productiesector Nederland
seizoensmatig aangepast, >50 = verbetering t.o.v. de vorige maand

Bron: Nevi, S&P Global.
De gegevens werden verzameld van 11-22 november 2022.

November was de vierde opeenvolgende maand waarin het aantal ontvangen nieuwe orders in de Nederlandse productiesector daalde. Deze daling was bovendien de grootste sinds mei 2020 en een van de grootste ooit sinds het begin van dit onderzoek in 2000. Een vergelijkbare tendens was zichtbaar bij het aantal ontvangen nieuwe exportorders. De vraag was opnieuw uitermate zwak bij de producenten van halffabricaten.

De afname van het aantal nieuwe orders had als gevolg dat de producenten hun productieomvang in november verder verkleinden en deze nam af in de grootste mate sinds mei 2020. De hoeveelheid onvoltooid of nog niet uitgevoerd werd daalde ondertussen in de grootste mate sinds september 2020 en na de recordperiode van groei tussen februari en september was er opnieuw sprake van een kleinere voorraad gereed product.

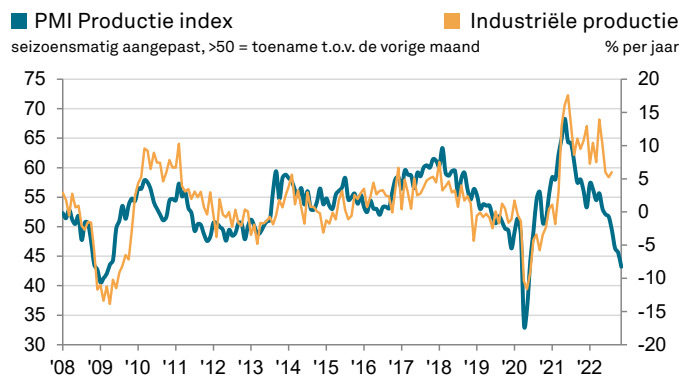
De producenten verkleinden bovendien hun materiaalvoorraden in november en hiermee komt een einde aan een periode van groei van vierentwintig maanden. De bedrijven schreven dit toe aan de kleinere behoefte aan veiligheidsvoorraden na de verbetering in de toeleveringsketen. De daling van de inkoopactiviteiten was de grootste sinds juli 2020 en de druk op de toeleveringsketens de kleinste sinds oktober 2020. De verlenging van de levertijden lag bovendien voor de derde maand op rij onder het langetermijngemiddelde.

De minder grote vraag naar materialen droeg in november bij aan een verdere daling van de druk op de inkooprijnsinflatie. Deze daalde voor de zesde keer in zeven maanden en bereikte het laagste niveau sinds december 2020, al lag deze nog steeds boven het langetermijngemiddelde. De producenten maakten melding van hogere kosten voor grondstoffen,

energie, brandstof en personeel. Als gevolg hiervan bleef de verkoopprijsinflatie op een historisch hoog niveau, al was deze wel het laagst in twintig maanden.

Een positief punt in het laatste onderzoek was de aanhoudende groei van de werkgelegenheid. De bedrijven investeerden in capaciteit op de lange termijn en namen meer personeel aan om tekorten te verhelpen. De werkgelegenheid steeg voor de vijftiengste achtereenvolgende maand, al was dit wel de kleinste stijging sinds november 2020. Er was vooral in de subsector investeringsgoederen sprake van forse banengroei.

De verwachtingen van de Nederlandse producenten voor de productieomvang bleven in november somber. De dreigende recessie, een energiecrisis deze winter, hoge inflatie, de aanhoudende oorlog in Oekraïne en de wereldwijde onzekerheid drukten allemaal op het vertrouwen in de sector. De stemming was echter wel het meest positief in drie maanden.

Commentaar

David Kemps, Sector Banker industrie bij ABN AMRO, geeft het volgende commentaar:

“De score van de Nevi Inkoopmanagersindex is verder gezakt van 47,9 in oktober naar 46,0 in november 2022. Vooral de energie-intensieve industrie die zich richt op de productie van basismetalen, chemie, papier en karton kampt met hoge energieprijzen die moeilijk kunnen worden doorberekend aan afnemers. Het aantal nieuwe orders daalt sterk en de productie wordt daarom afgeschaald of verplaatst naar het buitenland.

Machinebouwers en toeleveranciers in de hightech hebben hier weinig last van. De kostprijzen van hun producten bestaat maar voor een relatief laag percentage uit energiekosten. Hun orderboeken zijn goed gevuld en zij profiteren van de terugkeer naar een meer stabiele toeleveringsketen. Door de verbeterde aanvoer, goedkoper transport en lagere prijs van grondstoffen, elektronische componenten en chips kan de hightechindustrie weer voluit produceren tegen een goede winstmarge.

Wel worden machinebouwers en toeleveranciers sterk in hun productiegroei beperkt door de krapte aan personeel. Dat het menens is blijkt uit het op 4 november aan de politiek gepresenteerde ‘[Aanvalsplan Techniek](#)’ van de industriële sector, de bouw, VNO-NCW en MKB-Nederland. Een investering van 1 miljard euro in tien jaar in modern werkgeverschap, opleiding, talent van buiten en productiviteitsgroei door digitalisering, moet leiden tot de broodnodige invulling van 60.000 vacatures eind 2030.

De Nevi Inkoopmanagersindex is opgebouwd uit vijf subindices waarbij de ontwikkeling van nieuwe orders en productievolume met respectievelijk 30 en 25 procent de zwaarste weging hebben. Juist de subindex van nieuwe orders verslechtert in een rap tempo naar een score van 39,1 in november 2022 tegenover 39,7 in oktober. Dit is een van de sterkste dalingen van deze index in de bijna 23-jarige geschiedenis van de Inkoopmanagersindex.

Voor de orders voor halffabricaten en consumentenproducten namen snel af. Dit ligt deels aan de snelle voorraadafbouw en verwachte vraagdaling door het lage consumentenvertrouwen. Na acht maanden van voorraadopbouw vanwege de slecht functionerende toeleveringsketen, neemt sinds oktober 2022 de voorraad gereed product snel af. Er wordt minder geproduceerd, de aanvoer is gestabiliseerd en het aanhouden van voorraad is snel duurder geworden door de gestegen rente.

Het [Centraal Bureau voor de Statistiek](#) geeft weliswaar aan dat de consumenten in november iets minder pessimistisch waren dan in oktober toen hun vertrouwen een absoluut dieptepunt bereikte, maar met een score van -57 ligt het consumentenvertrouwen nog steeds ver onder het gemiddelde van -9. De kleine verbetering kan komen omdat in november duidelijk werd dat de overheid een plafond instelt voor de energiekosten en dat in diverse cao's de hoge inflatie gedeeltelijk gecorrigeerd zal worden door hogere lonen. Het lichte herstel kan echter niet voorkomen dat de consument tijdens Sinterklaas en Kerstmis de hand op de knip houdt, zoals blijkt uit recent [onderzoek van ABN AMRO](#). Uit voorzorg plaatsten de inkopers daarom minder bestellingen.

Een algeheel lichtpuntje is dat de afname van de inkoopmanagersindex aan het vertragen is, wat erop duidt dat de bodem misschien spoedig bereikt wordt. De subindex voor toekomstige productie kleurt lichtgroen met een score van 60,1. Weliswaar staat deze daarmee nog onder het langjarige gemiddelde, maar de stand zelf is een duidelijk teken van vertrouwen dat wordt gebaseerd op stijgende investeringen in nieuwe productiecapaciteit en productontwikkelingen en de vele vacatures in de industrie.”

Contact

ABN AMRO
David Kemps
Sector Banker Industrie
T: +31 6 30 33 20 43
david.kemps@nl.abnamro.com

Nevi
Anne-Marie Sleurink
Communicatie Adviseur
T: + 31 6 20 03 38 18
a.sleurink@nevi.nl

S&P Global Market Intelligence
Trevor Balchin
Economics Director
T: +44 1491 461 065
trevor.balchin@spglobal.com

S&P Global Market Intelligence
Sabrina Mayeen
Corporate Communication
T: +44 (0) 7967 447030
sabrina.mayeen@spglobal.com

Ontvangt u liever geen persberichten van S&P Global, email dan katherine.smith@spglobal.com. Voor ons privacybeleid klikt u [hier](#).

Methodologie

Het Nevi PMI® rapport voor de Nederlandse productiesector wordt samengesteld door IHS Markit en is gebaseerd op gegevens die dmv van het invullen van een enquête aangeleverd wordt door een panel dat bestaat uit inkoopmanagers van ongeveer 350 bedrijven in de productiesector. De bedrijven in het panel zijn gestratificeerd naar sector, aantal werknemers en bijdrage aan het BBP. Het eerste onderzoek vond plaats in maart 2000.

De gegevens worden in de tweede helft van iedere maand verzameld en zijn gebaseerd op de verandering die heeft plaatsgevonden ten opzichte van de vorige maand. Er wordt voor iedere variabele een diffusie index berekend. Deze index is de som van het percentage dat 'hogere' geantwoord heeft plus de helft van het percentage dat 'gelijk' geantwoord heeft. De indexen variëren tussen 0 en 100, waarbij een cijfer boven de 50 wijst op een toename ten opzichte van de vorige maand, en een cijfer onder de 50 op een daling. Deze indexen worden vervolgens seizoensmatig aangepast.

De hoofdex is de Purchasing Managers' Index® (PMI). De PMI is een gewogen gemiddelde van de vijf volgende individuele deelindexen (wegingen tussen haakjes): Nieuwe orders (30%), Productie (25%), Werkgelegenheid (20%), Levertijden (15%) en Voorraad ingekochte materialen (10%). De Levertijden index is geïnverteerd zodat deze in een vergelijkbare richting fluctueert als de andere indexen.

De onderliggende onderzoeksgegevens worden na publicatie niet aangepast, maar soms kunnen de seizoensmatige factoren gereviseerd worden indien dit noodzakelijk is en dit heeft vervolgens gevolgen voor de onderliggende gegevensreeksen.

Voor meer informatie over de PMI onderzoeksmethodologie kunt u contact opnemen met economics@ihsmarkit.com.

PMI

De Purchasing Managers' Index® (PMI®) onderzoeken zijn nu beschikbaar voor meer dan 40 verschillende landen alsmede voor belangrijke regio's zoals de Eurozone. Het zijn de meest op de voet gevolgde zakelijke onderzoeken in de wereld en worden gebruikt door centrale banken, financiële markten en zakelijke beleidsvormers vanwege de up-to-date, accurate en vaak unieke maandelijkse indicatoren van economische tendensen. [ihsmarkit.com/products/pmi.html](https://www.ihs.com/products/pmi.html)

Disclaimer

Alle rechten van intellectueel eigendom voor de gegevens in dit document berusten bij S&P Global of worden door S&P Global onder licentie gebruikt. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van S&P Global. S&P Global is niet aansprakelijk voor de inhoud van dit rapport en aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor eventuele fouten, onnauwkeurigheden of weglatingen. S&P Global is voorts niet aansprakelijk voor schade die direct of indirect ontstaat door het gebruik van de gegevens in deze uitgave. PMI® en Purchasing Managers' Index® zijn geregistreerde handelsmerken van Markit Economics Limited of worden door Markit Economics Limited en/of verwante ondernemingen onder licentie gebruikt.

De Inhoud van dit rapport wordt gepubliceerd door S&P Market Intelligence en niet door S&P Global Ratings – een afzonderlijk beheerde divisie van S&P Global. De reproductie van informatie, gegevens of materiaal, met inbegrip van ratings ('Inhoud') in welke vorm dan ook, is verboden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de betrokken partij. Deze partij, haar verwante ondernemingen en leveranciers ('Aanbieders van inhoud') staan niet garant voor de juistheid, toereikendheid, volledigheid, tijdigheid of beschikbaarheid van Inhoud en zijn niet verantwoordelijk voor eventuele fouten of weglatingen (nalatig of anderszins), ongeacht de oorzaak, of voor de resultaten die zijn verkregen door het gebruik van dergelijke inhoud. In geen enkel geval zijn aanbieders van inhoud aansprakelijk voor schade, kosten, uitgaven, juridische kosten of verliezen (inclusief gederfde inkomsten, gederfde winst en alternatieve kosten) in verband met het gebruik van de inhoud.

Nevi

Nevi® is de 3e inkoopvereniging ter wereld en is sinds 1956 hét kennisnetwerk voor inkoop en supply management, met ruim 6.500 inkoopprofessionals. Nevi maakt inkoopkennis toegankelijk voor iedereen die betrokken is bij het inkoopproces en organiseert (inter) nationale congressen, netwerkbijeenkomsten, gediplomeerde vakopleidingen en nationale en internationale maatwerk (incompany) trainingen. Nevi heeft als eerste inkooporganisatie de Global Standard ontvangen voor haar inkoopopleidingen. Zij heeft een Research Commissie en subsidieert hoogleraren, lectoren en promovendi. De Nevi Gedragscode is leidend in het vakgebied. Kijk voor meer informatie over de activiteiten en lidmaatschap op www.nevi.nl.

Exemplaren van het NEVI Purchasing Managers' Index rapport zijn via Nevi te verkrijgen voor 319 euro per jaar (tarief Nevi-leden) / 469 euro per jaar (tarief niet-leden). Prijzen zijn exclusief BTW.

Bezoekadres: Landgoed de Breul, Arnhemse Bovenweg 160, 3708 AH ZEIST

T: + 31 (0)88 33 00 700 E: info@nevi.nl www.nevi.nl

ABN AMRO

ABN AMRO bedient klanten binnen retail, private banking en corporate banking. We richten ons voornamelijk op Noordwest-Europa. In Nederland bieden we klanten een uitgebreid en compleet pakket aan producten en diensten via verschillende kanalen, zoals de Mobiel Bankieren-app en Internet Bankieren. We willen de overgang naar een inclusieve, circulaire en duurzame maatschappij versnellen. Bij alles wat we doen, bekijken we of het beter kan. Met onze producten en diensten hebben we impact op de levens van miljoenen mensen. Of we nu bijdragen aan de overgang naar een circulaire of duurzame economie, of starters helpen bij de financiering van een eerste huis: we bouwen mee aan een betere toekomst. Onze purpose: banking for better, for generations to come. Zie voor meer informatie onze website: <https://www.abnamro.nl/nl/zakelijk/>

S&P Global

S&P Global (NYSE: SPGI) verschaft essentiële informatie en inzichten. Wij stellen overheden, bedrijven en particulieren in staat om op basis van de juiste gegevens, expertise en bijbehorende technologie vol overtuiging beslissingen te nemen. Van hulp aan onze klanten bij het beoordelen van nieuwe investeringen tot begeleiding van klanten bij ESG (Environmental, Social & Governance) en de energietransitie in de toeleveringsketens – wij scheppen nieuwe kansen, dragen oplossingen aan voor uitdagingen en stimuleren de vooruitgang voor de wereld.

Een groot aantal van de meest toonaangevende organisaties wereldwijd komt naar ons toe voor beoordelingen van kredietwaardigheid, benchmarks, analyse en workflowoplossingen in de mondiale kapitaal-, goederen en automobiemarkten. Al ons aanbod is erop gericht om vandaag wereldwijd vooraanstaande bedrijven te helpen met de planning voor morgen. www.spglobal.com